UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia vtru[m] p[rae]be[n]das eccl[es]ie emere sit symonia? So. sic.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ca.penulti.et vlti.
a ¶ Percipere.xii.q.ii.charitatem.
b ¶ Manibus.i.x.q.iii.cauendū.i.xxi.q.i.clericus.
c ¶ Uſus ſuz. Ne ea occaſione pſeudo apl'i acciperēt ⁊ ſic in predicatione perſiſterent, nam ex quo videbant eum non accipere verecundabātur, et ipſi accipere.
d ¶ Gloriā. Quā habeo apud deuz de hoc ꝙ non accipio: vel ſi acciperē cum ſcandalo: vel v'tra ꝗ̄ deberem: vel ſi predicarē eo obtentu vt acciperem.

niacum eſt. Quandoqꝫ dicitur ipſi fructus prebende: quos emere non eſt ſimoniacū: vt extra ne prela. vices ſuas.ca.vlti. niſi quis forte emeret fruct⁹ ab initio ſue ordinationis vel inſtitutiōis in ipſa eccleſia vt habeat dum vixerit, arg.i.e. ſi quis obiecerit.et.c.ſaluator. tūc eīn ita ſunt annexa vt qui priuetur officio, priuetur et illis: vt.lxxxi.di. ſi quis ſacerdotū.

ceſſaria vite pcipere[a]: Apl'us tñ q̇ ſic predicauit euāgelium vt neceſſaria ſibi ſuis manib⁹[b] miniſtraret, de ſe cōfident' loquit'. Ego autē nullo horū vſus ſum[c]. ⁊ quare dixerit, ſecutus aperuit dicens. Expedit mihi mag' mori, ꝗ̄ vt gloriam meā quis euacuet. Euacuari dicit gloriam[d] ſuam, ſi ab eis quibus predicabat, voluiſſet accipere vite temporis expēſam. Nolebat quippe in preſenti laboris ſui fructum, ſed in futuro recipere.

Item ex concilio agathenſi.

¶ Iuxta meritū laboris eccleſiaſtici ſtipendia ſacerdotes diſtribuant.

Clerici oēs qui eccleſie fidelit' vigilanterqꝫ deſeruiūt[e]: ſtipēdia ſanctis laboribus debita ſm̄ ſeruitij ſui meritū[f] p ordinationē canonū a ſacerdotib⁹ cōſequant'.

Item ex concilio Urbani pape habito Aluernie.

Multorū authoritatib⁹ luce clarius conſtat ꝙ ab ingreſſuris monaſterium nō licet pecuniā exigere: ne et ille qui exigit, ⁊ ille q̇ ſoluit, ſimonie crimen incurrat.

¶ Queſtio.iii.

Sed adhuc[g] obiicit' ꝙ q̇ ingreſſuri monaſteriū pecunias tribuunt: non propoſituz religionis ſed participationē ſtipēdiorum eccl'ie emūt. Tēporalia ergo nō ſpūalia ementes, nequaꝗ̄ ſimoniaci habēdi ſūt. ¶ His itaqꝫ reſpondetur: non ſolum qui ſpiritualia, ſed etiā q̇ temporalia eis annexa[h] precio accipiunt vel tribuūt, ſimoniaci iudicantur. Unde malachias loquēs ex pſona domini, ait. Quis eſt inq̇t in vobis q̇ claudat oſtia[i] ⁊ icēdat altare meū gratuito: Nō eſt mihi voluntas in vobis, dicit dn̄s exercituū: ⁊ mun⁹ nō ſuſcipiā de manu veſtra. Oſtia claudere nō eſt ſacri muneris officiū, ſꝫ tm̄ ſibi adiūctum. Itē greg. ſcribit vniuerſis epīs hiſpanis.

¶ De his qui ſacros ordines munerum acceptiōe diſpenſant.

Audiuimus dilectiſſimi quod nos audire oportuit, ſꝫ audiſſe pfecto nō libuit: quoſdā ſcꝫ eſſe ſacrorū ordinum profeſſores qui ſub munerum datione vel acceptione dei eccleſias vel earuz ſibi beneficia vſurpant: quod quidem ſcelus vos non iam dudum acriter correxiſſe vehementer admiramur. Iuſte enim vterqꝫ corripiēdus eſt, et a ſancte liminibus eccleſie ſubmouēdus: ⁊ qui pro eccleſie ambitu munera largit': ⁊ q̇ vt eccl'iaz adeat, q̇cꝗ̄ pſumit accipe. Ille quippe donū dei emere, hic aūt preſumit vēdere. A ſacrilegio[k] quoqꝫ hoc

e ¶ Clerici. Deſeruiunt. etiā infirmi ſeruiunt. extra de cle.egro.ca.i.ff.de ſta.libe.l.cū hered.§.ſtichus.
f ¶ Meritū.xii.q.iii.vulterane. ⁊ c.de redditib⁹. ſed i.xvi.q.vii.ca.i.cōtra. ſed ibi ſoluit'. Uel meritum.i.vt pſbyter pluſꝗ̄ alii pcipiat: vt dicti.lxxiii. ꝯſuluit. qꝺ nō eſt in alia ſocietate. ff.pro ſoc. verum.§.ſed cum tres.

Sed adhuc obiicit'. ¶ Caſus. Hic tractatur iii.q. in qua queritur an ingreſſum eccleſie vel prebēdas emere ſit ſimoniacum. Sꝫ de ingreſſu eccleſie eſt expeditum in prima.q. Et certū eſt ꝙ emere prebendaz (ſm̄ ꝙ dicitur prebenda ius ſpirituale) ſimoniacū eſt: ſed prebēdam id eſt fructus prebende emere non eſt ſimoniacū. Sꝫ obiicit hic adhuc ꝙ p ingreſſu monaſterij aliquid ſit dandū: q̄r qui monaſteriū intrat: nō religionē ſed ſtipēdia emit. Et rn̄. Gra. ꝙ ſimonia eſt: q̄r non ſolū emere ſpūalia, ſed ſpūalibus annexa, ſimoniacū eſt: ⁊ hoc pbatur authori. Malachie pphete.
g ¶ Sed adhuc. Hic depingitur.iii.q.an.ſ. ingreſſum vel prebendas emere ſit ſimoniacū. primū membrū expeditū eſt.i.e.priori.q. ſcꝺ'z expeditur hic. Nota ꝙ prebenda dicitur qn̄qꝫ ius quoddā ſpirituale percipiendi eccleſiā vel ipſam prebendā, hoc modo emere ſimo-

h ¶ Annexa. Ar. ꝙ idem iuris ſit in vno coherentium ⁊ connexorum, qꝺ in altero. vnde qui priuatur officio, ⁊ beneficio: vt.i.di. xxviii. decernim⁹. i.diſ.lxxxi. ſi quis ſacerdotū. ⁊ c.eoſ. i.di.l. ſtudeat. cōtra. Ibi de gratia: hic de rigore.
i ¶ Qui claudat oſtia.i.q̇ gerat officium oſtiarij. Unde videtur ꝙ emere huiuſmodi officiū oſtiarij vel pulſandi cāpanas ſit ſimoniacū: cum illud ſpectet ad officiū pmicerij.xxv. diſti. perlectis. qꝺ concedo. ſed emere quācūqꝫ adminiſtrationem rerum eccl'ie, puta ꝙ det panē in refectorio vel vinum: vel cuiuſcunqꝫ alterius rei: dicit h. ſimoniacum eſſe, arg. cōtra.i.e.q.i. ſi q̇s epīs. ppe fi. ⁊.i.e.q ſaluator. ⁊ dicit ꝙ licite pōt dari pecunia alicui, vt ſuſcipiat tale officiū ſed tamen ille non poſſet dare pecuniaz vt ei dareē: et ſic aliquid vēdi poteſt licite quod non pōt emi. Alij dicunt ꝙ tunc eſt ſimonia emere aliquam adminiſtrationem eccleſiaſticam cum aliquod ſpūale habet annexum: vel talis eſt ꝙ per clericū tantū cōſueuit exerceri, et ratione officij: quod magis credo.

Audiuim⁹. ¶ Caſus. Sacrilegiū ⁊ ſimoniā cōmittunt qui eccleſias vel eccleſiaſtica beneficia pro pecunia acquirūt: ⁊ q̇ ea cōcedūt p pecunia. vnde precipitur ne decetero fiat: ⁊ qꝺ factū eſt i pterito, irritet'.
k ¶ Sacrilegio. ⁊ crimine leſe maieſtatis.xv.q.iii. ſane.ii.q.i. in primis.

Benefitio priuat' qui priuat' officio.

Simoniacū ē emere officiuz pulſandi campanas.

ratio eſt: q̄r nō preſumit' ꝙ ita fideliter admin iſtret in recōpēſatione eius qꝺ dedit. arg. ff. de pbs. cū de indebito. Io. de f.

a ❡ Cauſatur.i.in cauſam ducit: vel ꝑ cauſa ſez pro acceptione vel datione pecunie fit: vel cauſatur.i.facit vnde cauſari.i.accuſari debeat.

Si quis dator. ¶Caſus. Simoniacus dator ⁊ acceptor Simonis perditiōe ⁊ ꝑpetuo anathemate ſi pſeuerauerit dānatur: et qd̄ iniuſte acceptum eſt, reſtituatur.

Pecunia ſimoniaca cui ē reſtituenda.

b ❡ Reſtituere. Sed cui dices reſtituendā talē pecuniam? Videt̃ ꝙ ei in cui⁹ ignominiā data eſt.xvij.q.iiij. ſi quis in atrio.xv.q.vlti.cuȝ multe.xxvij.q.j.ſi quis rapuerit. ex̄ de ſimo.de hoc.in aut̃.de ſan.epiſc.§.ſed neq̄ȝ.colla.ix.⁊ ex̄ de ſimo.audiuimus. Ecōtra videtur ꝙ illi qui dedit eā: vt ex̄ eo.veniens. Item videtur ꝙ illa pecunia nō debȝ remanere penes eccleſiā, cū Petr⁹ dixerit. Pecunia tua ⁊c. † Item q̄ꝛ fiſco ꝯpetit perſecutio eoꝝ q̄ ſcelere conquiſita ſunt.ff.de iure fiſci.luci⁹.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.cum hic ſtatus.§.fina.

† ē.e.q.j.petr⁹ ⁊ cap.q̄ ſtudet. et act. viij.ca.

Si quis eṗs. ¶Caſus. Si quis eṗs bñficiuȝ vel dignitatem eccleſiaſticam ſimoniace ꝯtulerit, ab officio debȝ ſuſpēdi: q̄ꝛ iuſtū eſt vt q̄ gratis acquiſiuit epiſcopatum, minora ſtipēdia gratis conferat.

c ❡ Suſpendat̃. id eſt deponatur.lxxxiiij.diſt.ca.j. Vel dic vt.ē.e.q.j.quicquid.

facinus nō diſpar dixerim: cū id qd̄ ſponte ⁊ ſacro deliberationis arbitrio gratis fieri debuit, ſub pecunie pactiōe cauſatur[a]. Quare fratres chariſſimi q̄ taliter facta ſunt, curioſe refellite, infecta prohibete: veſtriſq̄ȝ iuſſionib⁹ reſiſtētes, digno anathematis vinculo percutere non dubitate.

Idem Rothomagenſi eṗo, et Gallicis oībus epiſcopis.

❡ De his qui eccleſiā vel eccleſiaſtica beneficia vendunt.

Si quis dator vel acceptor del eccl̃ias vel eccleſiaſtica bñficia (que quidaȝ prebendas vocant) ſub pecunie interuentu ſuſceperit, ſiue dando emerit, ſiue accipiēdo vēdiderit: a ſimonis nō excluditur perditiōe. Sed ſi pſeuerās fuerit, ꝑpetua mulctetur damnatiōe. Nam qui ſub religionis obtentu deo famulari voluerit: ſi q̇d accipit, ⁊ meritū ꝑdit, ⁊ bñficio accepto fruſtrat̃. Rationis ergo vigore cogit̃ quod iniuſte receperit reſtituere[b]: et quicq̇d turpis lucri gr̃a receperat, nō tenere.

Item Grego.vij.papa.

❡ Ab officio ſuſpenditur epiſcopus bñficia vel eccleſiaſtica officia vendens.

Si quis eṗs prebēdas, archidiaconatus, prepoſituras, vl' aliqua officia eccleſiaſtica vendiderit, vel aliter q̄̃ ſtatuta ſctōꝝ patrū precipiūt, ordinauerit: ab officio ſuſpendatur[c]. Dignū eſt enim vt ſicut gratis eṗatum accepit, ita membra[d] eiuſdem epiſcopatus gratis diſtribuat.

Item ex concilio Urbani pape habito Aluernie.

❡ Nec altaria nec prebēdas epiſcopis vendere licet.

Queſitum eſt[e] de epiſcopis q̇ altaria monaſterijs data[f] frequenter redimi cōpellebāt pecunia: q̄ꝛ quidā ſimoniace prauitatis vſus in Galliarum partibus iam diutius inoleuit, vt eccl̃e vel decime (que vulgari vocabulo apud eos altaria nuncupant̃) monaſterijs date, ſepius ab eṗis ſub palliata auaritia vendantur: mortuis nimirum ſeu mutatis clericis quos perſonas vocant. Nos autē authore deo venalitatem omnē tam ex rebus q̄̃ ex miniſterijs eccleſiaſticis ꝓpellentes, ‡ hoc vlteri⁹ fieri authoritate apoſtolica prohibemus: ſicut etiā prebendas oēs venundantes interdicim⁹. Porro quecunq̄ȝ altaria vel decimas ab annis xxx.[g] ⁊ ſupra[h] ſub huiuſcemodi redēptione[i] poſſediſſe monaſteria noſcunt̃: quiete dein-

ex eiſdem eccleſijs habere conſueuerunt.

e ❡ Queſitum eſt. Alius caſus ſm̃ Hug. Quidā epiſcopi contulerant eccleſias quaſdam cum omni iure ſuo quibuſdam locis religioſis, mortuis perſonis illarum eccleſiarū collatarū epiſcopi volebant in eccleſijs inſtituere clericos pro ſua voluntate niſi abbates darent eis pecunīā. Dicitur ꝙ talis datio pecunie ſimoniaca eſt: † argu.ad hoc.xvj.qō.ij.capitu.j.

f ❡ Data. A predeceſſoribus ſuis pro redemptione alarum ſuarum.

g ❡ xxx. ꝓpter qd̄ credebant aliquod ius acquiſituȝ eṗo: q̄ꝛ p.xxx.annos ⁊ vltra recepit huiuſmodi redemptionem a monaſterijs: ſȝ nō eſt ita: q̄ꝛ furtiue recepit: et ideo nō preſcripſit. Item ſȝ monachi ſingulis annis emerēt ius inſtituēdi, nō tamē epiſcopis ex hoc fuit ius queſitū inſtituendi. Et ſȝ hic fuerit ſimonia ex parte epiſcopoꝝ, nō tamen ex p̄te monachoꝝ q̄ꝛ illi quod eoꝝ fuit redimebant: quod licite facere poterāt: vt dixi.ē. ‡ e.q.j.nullus. ⁊ ſic ſimonia eē poteſt ex vna parte, ⁊ nō ex altera. Simile fuit in Giezi: ſicut etiā ſponſalia poſſūt eē ex vna parte ⁊ non ex altera. extra de deſponſ. impube.de illis. ⁊ plura ſimilia notaui.xxxij.q.v.propoſito. et licet epiſcopus peccet recipiendo pecuniam: tamen monachi non peccabāt dando: vt.xxiij.q.j.quid culpatur. Cōtrarium huic ſignatur.j.xvj.q.iij.poſſeſſiones. ſed nō eſt contra: q̄ꝛ monachi licite queſierant iſta altaria: vnde nō habuerūt ea iure preſcriptionis ſed ex iuſta donatione.

† Ergo te eṗos recipientiū monaſteria tū crimen ſimonie non incurrebāt: q̄ ius ſuū redimebāt. ſm̃ Hug.

‡ Adde idē eſſe etiā pro honoribus ꝯſequēdis ꝓhibitū emi no. bal. in.l.j.et p to.tit.ff.ad l.iul.de ambi.

Ius idē eſt in toto ⁊ i p̄te.

d ❡ Membra.j.iij.q.ix.pura.arg.j.xij.qō.ij.cognouimus.ē.diſt.lxiij.in ſynodo. Argu.eſt hic ꝙ idem iuris eſt in toto qd̄ et in parte: et in maiori qd̄ in minori.xxij.q.v.de forma.extra de preben.maioribus.xcv.diſtinc.eſto.ff.pro derelicto.l.iij.

Queſitū eſt. ¶Caſus. Cum quidā monachi Francie quaſdā eccleſias ab eṗis haberent, et in illis preſbyteros ſeculares, totiens eas redimere cogebantur, quotiens preſbyteri morte vel alia cauſa mutabātur: ⁊ ideo precepit papa vt quos ſpatio.xxx.annorum ſub hac redemptione poſſederūt, ammodo ea ceſſante quiete poſſideant, ſaluo annuo cenſu epiſcoporū quem

h ❡ Et ſupra. Hec dictio ſupra, ad modicum tempus refertur. ‡ ff.ex qui.cau.maio.ab hoſtib⁹.§.ſed quod. arg.ff.de verbo.ſigni.hec adiectio.

i ❡ Redemptione. Sed nunquid eſt licitum redimere ius ſuum? Hoc not.ē.qō.j.nullus epiſcopus grauamen.⁊.xvj.q.vlti.decimas.ij. Dici enim poteſt ꝙ vbi cūq̄ȝ quis ſcit aduerſarium ſuum nō credere ſe ius ha-

‡ Sub hoc eſt verum alias ſed h̄ nō eſt ſemp3 ſed q̄d not.ē. Jo.d.f.

bere/redimat vexationem ſuam. Sed quare nō deponuntur iſti epiſcopi? Dic quia non agebatur ad hoc: et ſentētia debet dictari ſm formam petitionis. extra de accu. qualiter et quando.

Snia dictari dz ſm petitionis formam.

a ¶ Saluo vtiqz. Non enim pleno iure omnino videtur donaſſe eccleſias epiſcop⁹: nec poteſt donare ſine conſenſu capituli. extra de dona. paſtoralis.

b ¶ Ea que. ⁊c. ¶ Vel promiſſa. Tertiū caſum habes/ſcilicz vel retenta: vt ex̄ de tranſactio. ſuper eo. Nam remittere eſt dare. extra de teſti. veniens. et. ff. de calum. l. ij. Et ita in ſpiritualibus non poteſt interuenire transactio: cū his tribus modis tantum fiat tranſactio. C. de tranſact. l. trāſactio. ff. eo. l. j. Sz nec permutatio poteſt fieri ſuper beneficio habito vel habendo: al'as bene. ad hoc extra de rerū permu. queſituz. nec etiam tranſactio: vt ex̄ de tranſact. ſuper eo. Argu. cōtra extra de offic. iudi. delega. ſiquando. Sed ibi fuit facta tranſactio non ſuper beneficio, ſed ſuper proprietate: et ſic intellige extra de deci. ex multiplici. Joan. Item ſuper re ſpirituali tanqz proprietate poteſt fieri permutatio. extra de rerum permuta. ad queſtiones. non tamen vt detur temporale pro ſpirituali. extra de rerum permuta. capi. vlti. Illud autem dubium non eſt quin amicabilis compoſitio interuenire poſſit. extra de tranſactio. capi. ij. Item ex authoritate iudicis poteſt interuenire pecunia. extra de preben. niſi. in fine. et ex̄ de tranſact. ſtatuimus. ff. de his qui no. infa. furti. Jo.

Trāſactio in ſpūalibus interuenire nō pōt: ſz bene amicabilis cōpoſitio.

De hoc di. ŝ. e. q. ij. ꝗ pro. ibi videas Archi.

Dicit Ber. quod pecunia eſt quicquid p pecunia accipit.

Totum. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝗ nomine pecunie intelligitur quicquid ab hominibus poſſidetur: et ideo ſi aliquid tale pro ſpiritualibus datur/ſimoniacum eſt.

c ¶ Totum. Probatur per hoc capi. ꝗ ſicut in pecunia ſimonia committitur, ita et in alia re.

d ¶ Pecunia. Strictius accipitur tm̄ pro pecunia numerata. j. xiiij. q. iij. ca. j. ij. ⁊. iij.

e ¶ Pecunia. Nomen enim pecunie etiam iura continet quandoqz. ff. de verborū ſignifica. pecunie. Item quandoqz etiam ſpeciem et rem quamlibet: vt hic et ff. de lega. iij. quiſquis. Item quandoqz ea tantum que conſiſtunt in pondere, numero, vel menſura. ff. de lega. j. l. talis ſcriptura. Precium autem non conſiſtit niſi in numero tātum: vt inſti. de emptio. et ven. §. item precium.

ceps ⁊ ſine moleſtia qualibet eis poſſidenda firmamus.

¶ Saluo[a] vtiqz epōrū cenſu annuo quem ab eiſdem altaribus habere ſoliti ſunt.

Item Gregorius.

¶ **Quicqd data vel ꝓmiſſa pecunia in ſacris ordinib⁹ acquiritur, irritum habeatur.**

Ea que a ſanctis patribus de ſimoniacis ſtatuta ſunt, nos quoqz et iudicio et apoſtolica authoritate firmam⁹. Quicquid ergo in ſacris ordinib⁹ vel in eccleſiaſticis rebus vel data vel promiſſa[b] pecunia acquiſitū eſt: nos irritū eſſe et nullas vnqz vires habere cenſemus.

Item Auguſtin⁹ de doctrina Chriſtiana.

¶ **Quicquid poſſidet, nomine pecunie intelligitur.**

Totum[c] quicqd homines habēt in terra, oīa quorū dn̄i ſunt, pecunia[d] vocant: ſeruus, vas, ager, arbor, pecus: quicquid horū eſt, pecunia dr̄. ideo autez pecunia[e] vocata eſt, qꝛ antiq̄ qđ habebant, in pecoribus habebāt.

Item paſchalis papa.

¶ **Qui eccleſiaſtica beneficia emerit, eccl'iae quoqz emere reprobatur.**

Si qs obiecerit nō cōſecrationes emi, ſed res[f] que ex cōſecratione ꝓueniūt: penitus deſipere ꝓbatur. nā cū corpalis eccl'ia, aut ep̄us[g], aut abbas[h], aut tale aliq̄d ſine rebus corporalibus in nullo[i] proficiat, ſicut nec anima[k] ſine corpore corpaliter viuit[l]: quiſquis horꝫ alterum vēdit, ſine quo nec alterum ꝓuenit, neutrū[m] inuēditū derelinq̄t. Nullus igitur emat prebendam, vel eccleſiā, vel aliquod eccleſiaſticū: nec paſtellū nec paſtum[n] antea nec poſtea[o] ꝓ huiuſmodi ſoluat[p].

Si quis obiecerit. ¶ Caſus. Quidam ſimoniaci excuſabant ſe dicentes ſe non emere prebendas, ſed fructus prebendarū. ſed dicit Paſchalis ꝗ ſi quis pro temporali fructu pecuniam offerat ſine quo eccleſiaſticum beneficiū eſſe nō poteſt: neutrum inuēditum derelinquit: nec ſolum pecuniam, ſz nec paſtum vel paſtellū ante vl' poſt licet offerre.

f ¶ Sed res. nō de rebus corporalibus, ſed de iure ſpirituali cui coheret officium intelligitur. Vel intellige de iure percipiendi res: vel de rebus ipſi officio adherentibus: vl' de rebus conſecratis: vt in ſindone. argu. xvij. qō. iiij. ſi forte. argu. j. iij. qōne. vj. hec quippe. j. xvj. qōe. ij. ca. j. §. vlti. Vel intelligas de rerū adminiſtratione. Et fit in hoc capi. de duobus mentio: ſcilicet de conſecratione ⁊ adminiſtratione ex ordine prouenientе. et facit ad hoc. j. qōne. vj. §. j. vl' de iure quo res ipſe percipiuntur. Vel hoc intellige de rebus ipſis ſecundum Hugo. et tunc quando quis ꝓmouendus eſt ad eccleſiam vel ordinem, fructus prouenientes iure eccleſie vel ordinis non licite emit percep tos vel percipiendos. tunc enim preſumitur emere eccleſiam vel ordinem. Alio autem tempore emere non eſt peccatum: vt extra ne prela. vi. ſu. capitu. iij. xij. qō. ij. alienationes.

Res ſpūales emi nō poſſūt.

Sup hº vide qđ le. e no. ŝ. e. §. his ita. Archidia.

Iſta expō approbat per Ber. et Vin. ex̄ đ teſti. cōſtitutus. in gl. ſi in oi. iur̄ finem.

g ¶ Aut ēps. i. dignitas epiſcopalis.

h ¶ Aut abbas. i. dignitas abbatialis.

i ¶ Nullo. Bene accedit ad id quod legitur in autenti. vt iudi. ſine quoquo ſuffrag. §. cogitatio. Nam ibi dicitur ꝗ fiſcus abundare dicitur ſi vtatur ſubiectis locupletibus: vt. ŝ. e. q. ij. ca. ij. cōtra. ŝ. e. qō. j. eos. cōtra. Sed hoc cum ex pacto precedenti.

Fiſci intereſt hr̄e ſubiectos locupletes.

k ¶ Nec anima. i. ipſum collegiū. vel ad literam.

l ¶ Viuit. exercēdo ſenſus corpeos: al's falſum eſt: cū anteqꝫ ſit in corpe viuat. ſic exaudi. xxxij. q. ij. moyſes.

m ¶ Neutrum. Arg. idem iuris eſſe in vno connexorum quod in reliquo. argu. ŝ. diſtinct. viij. quo iure. iij. qōne. vj. hec quippe. ⁊. xvj. q. ij. ca. j. et. ff. de iureiuran. eum qui. §. ſi libertus.

n ¶ Paſtum. Argu. contra in aut. de ſanc. epiſ. §. pro conſuetudinibus. coll'. ix.

o ¶ Nec poſtea. Arg. ff. de pact. iuriſgentium. §. dolo. ibi, ne quid fiat ei quod ante promiſit.

p ¶ Soluat. Non etiam ſub obtentu cōſuetudinis. ŝ. ea. q. ca. vlti. contra. Dic vt ibi.

Itē Urbanus eps̄ ſeru⁹ ſeruorū dei dilecto filio p̄poſito eccl'ie ſcti Uincētij ſalutem et apoſtolicā benedictionem.

ℂ Quare ī euāgelio ꝓhibet̄ iueſtitura eccl'ie a laicis fieri.

Saluator p̄dicit in euāgelio circa finem ſeculi pſeudo apl'os et pſeudo prophetas ſurgere et multos ſeducere, ⁊ fideles ſuos in mundo ml'tas habituros p̄ſſuras ſ; tn̄ portas inferi[a] nō p̄ualituras. ꝓinde (vt ait apl's) op; [b] hereſes eſſe: vt q̇ ꝓbati ſunt, manifeſti fiāt. Op; nos cum ꝓpheta ex aduerſo ↄſurgere ⁊ murū opponere ꝓ domo iſrael: ⁊ cū apl'o ꝑ multas tribulationes ītrare in regnum dei qm̄ nō ſunt cōdigne paſſiōes huius tp̄is ad futurā gloria; que reuelabitur in nobis.

ℂ Igitur qr innotuiſti nobis qd̄ tibi obijcit̄, vtrum vēdere eccleſiaſticā[c] rem ſimoniacū ſit: hoc ſimoniacū eſſe patenter colligit̄ ex hoc qd̄ beatus aplus Petrus ait Simoni. Pecunia tua tecum ſit in ꝑditionē: qr exiſtimaſti donū dei pecunia poſſideri. Donū q̇ppe dei eſt ſpūſſctūs: et donū[d] dei eſt res ipſi eccleſie oblata. et ſi bene aīaduertis, Simon magus qui ad fidē ficte acceſſit, nō ſpiritū ſanctū, quo ipſe erat indignus: (qm̄ vt ſcriptū eſt. Spiritusſanctus diſcipline effugiet fictu;) ſed donum dei emere voluit, vt ex venditione ſignorū que per eūdem fierent, multiplicatā pecuniā lucraretur. Nec apl's emptionem ſpūſſancti (quā bene fieri nō poſſe nouerat) ſed ambitionem[e] queſtus talis ⁊ auaritiā (que eſt idoloru; ſeruitus) in eodē Simone exhorruit, ⁊ eū maledictionis iaculo ꝑcuſſit. Quiſquis[f] igit̄ res eccleſiaſticas ⁊ dei dona q̄ a deo fidelibus, ⁊ a fidelibus deo donantur: queq; ab eodē gratis accipiunt̄, et ideo gratis dari debent: ꝓpter ſua[g] lucra vendit vel emit: cū eodē Simone donum dei poſſideri pecunia exiſtimat. Ideo q̇ eas non ad hoc ad qd̄ inſtitute ſunt, ſ; ad ꝓpria[h] lucra munere lingue vel indebiti obſequij vel pecunie largit̄ vel adipiſcit̄, ſimoniacus eſt: cū principalis intētio fuerit ſimonis, ſola pecunie cauſa, auaritia videlicet .i. idololatria: vt ait apl's Paulus. alioquin cur ſancta ſynodus calcedo.[i] ccccccxxx. epōrum procuratorē vel defenſorem eccl'ie vel quemcq; regule ſubiectū adeo ꝑ pecuniā ordinari prohibet, vt interuentores quoq; tanti ſceleris anathematizet: niſi q; eoſdē ſimoniacos iudicet? Qd̄ ſi prefati milites[k] eccleſie ob hm̄ōi ſcelus taliter ꝓcellunt̄: nemo ſapiens negabit nō militantes[l] eccleſie multo damnabilius[m] ob hāc cauſam, id eſt emptionis vel vēditionis, debere ꝓcelli. Sed btūs anteceſſor noſter Paſchaſi⁹ lib. de cōſecratione affirmauit q; quiſquis eoꝝ alteꝝ vēdiderit ſine quo alterū nō ꝓuenit, neutrū non venditū derelinquit: ac ꝑ hoc eū qui res eccleſie vendit vel emit, ſimoniacū eſſe ītelligit.

Saluator. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duās partes. In prima parte oſtendit Urbanus authoritate Chriſti mundi finem imminere / ex eo q; pſeudoapoſtoli ⁊ pſeudoprophete apparent multos ſeducentēs: quibus a bonis fortiter eſt reſiſtēdum: vt qui probati ſunt, manifeſti fiant. In ſecunda parte oſtendit q; rem eccleſiaſticam vēdere ſimonia eſt: quod probat quinq; rationibus. Primo per damnationē; Simonis donum dei emere volentis vt poſtea venderet: per quod res eccleſiaſtica intelligit̄. Secundo per ſynodum calcedonen̄. in qua procurator vel defenſor eccleſie vel quilibet regule ſubiectus fieri per pecuniā prohibetur. Tertio authoritate Paſchalis, quā ſupra habuimus. Quarto authoritate Augu. qui reprehendit prepoſiturarum vēditiones. Quinto authoritate euangelij clamantis ↄtra ſimoniacos: Uos feciſtis domū patris ⁊c̄. nec excuſat ſiue in eccleſia ſiue extra eccleſiā res eccl'iaſtica vēdatur. Scd̄a ibi: Igitur quis.

Mat. xxiiij. a.

ij. Co. xj. d.

Ezec. xiij. a.

Actu. xiiij. e.

Rom̄. viij. d.

Actu. viij. d.

a ℂ Sed tamen portas .i. vitia et etiā hereſes quibus intratur in infernū: que nō preualent eccleſie: q̄a ſemper aliqui boni ſunt in eccl'ia. † xxiiij. q. j. a recta. ⁊ ca. pudenda.

† Pro q̄ rogauit dn̄s xxi. diſ. ·§. j. de pe. di. ij ſi ei. N. petr⁹.

b ℂ Oportet. Id eſt vtile eſt vt nos excitent. j. xxiiij. q. vlti. ca. vlti.

‡ De hoc no. x. qō. ij. h⁹ ius. ibi videas. ad hoc .j. e. qō. res. Archid.

c ℂ Eccleſiaſticam. Id eſt eccleſiaſticū beneficiū / vel aliquā rē conſecratā in caſu nō cōceſſo / puta calicem ‡ ſm quoſdam. Nam ⁊ nomē rei gn̄ale eſt. ff. de verb. ſig. rei appellatione. et. s̄. e. queſitum. Uel dic eccleſiaſticā rem, i. adminiſtrationem, et ſic bene adaptatur litera Calcedonenſis ſynodi.

d ℂ Et donum .i. officium per quod datur ſpiritusſanctus: ſc; poteſtas faciendi miracula.

e ℂ Sed ambitionem. Arg. affectum vel conatū ſine effectu puniri. arg. xxij. diſt. ca. j.

Affect⁹ ſine effectu punit̄.

f ℂ Quiſq̄s. hic colligo q; corporales res eccl'ie emere vel vendere ſimonia eſt ī tali caſu cu; quis intrat eccleſiam: vt. s̄. e. in princip.

Simoniaeſt emere vl' vēdere res corpales eccleſie.

g ℂ Propter ſua. hic vacat argu. a cōtrario ſenſu: vt s̄. e. q. j. quos conſtiterit. ⁊ cap. ſi q̄s ep̄us. j. xxix. qō. ij. perlatum.

h ℂ Sed ad propria .i. precib⁹ q̄s pro ſe quis offerre nō pōt ſm Hu. vt no. s̄. e. q. j. ſūt nōnulli. ſed quid teneas / ibi dixi.

i ℂ Calcedon̄. ſi illi qui emunt vel vendūt res eccleſiaſticas, nō ſunt ſimoniaci: cur ⁊c̄.

k ℂ Milites. clerici ſcil; qui tales milites ſunt quorum arma lachrymę ſunt. xxiij. qōe vlti. cōueniōr. vel orationes. xxiij. q. viij. ca. reprehenſibile. vel excōmunicatio. xvj. q. ij. c. j. et caſtra eoꝝ ſunt eccleſie. liiij. diſti. cap. nullus.

Col. iij. a Clericorum arma que ſunt.

l ℂ Nō militantes. Cōtra. s̄. diſt. xix. nulli fas. j. viij qō. j. illud. ⁊. xxxij. qō. v. qui viderit. s̄. diſti. xl. homo. j. xj. q. iij. precipue. j. xxv. qōe. i. nulli fas. j. e. qō. peruenit, cōtra. Sol. poteſt dici q; ideo dicitur laicus peccare magis: qr peccat in duob⁹, ⁊ q̄a res eccleſie emit / et qr ſuo officio nō debitā, argu. ff. de reg. iur. culpa. clericus autē in vno: qr emit tantum.

m ℂ Dānabilius .i. dānabiliter: arg. xxvij. q. ij. coniuges. Uel hic appellat nō militantes eccl'ie nō laicos, ſ; clericos qui eccl'ie nō ſeruiunt, illi eni q̄ emūt ⁊ non ſer:

In noīe ṽo procuratoris[a] intelligit prefata ſynodus quēlibet eccl'iaſticarū rerū adminiſtratorem, vt ṽbi grā prepoſitū[b], economū[c], vicedominū defenſoris noīe aduocatū[d], ſiue caſtaldū[e], et iudicem[f]. In ſubiecto[g] ṽo regule archipreſbyter̄, archidiaconē[h], diaconum, canonicum, monachū, vel quēlibet eccleſiaſtico mācipatum officio. Q; ṽo ſpiritum ſanctū quantum in ſe eſt vendat vel emat qui prepoſiturā vel aliq̇d huiuſmodi vēdit vel emit: audi Augu. ſup Joan. O quot prepoſituras fecerūt. Alterū prepoſitū habet Carthagine Primian⁹: alterū in mauritania Rogatus: alterū habet in numidia ille ⁊ ille, quos iam nec noīare ſufficim⁹. Circuit ergo aliquis emere columbam: vnuſquiſq; laudat[i] prepoſitū ſuū ꝙ vendit ⁊c̄. Ecce venerabilis Aug. de ꝑpoſiture diſtractione agēs, in noīe columbe ſancti ſpiritus venditionē vel emptionē accipit, ſicut ⁊ oēs huius euangelici capituli tractatores. Penſandum ṽo eſt qua pena mulctētur qui iam deo et eccleſie ſue oblata vendunt vel emunt, ſi cum flagellis a dei tēplo eiecti ſunt qui que deo erant offerenda, vendebāt vel emebant. Si de offerendoꝝ vēditorib⁹ vel emptoribus dictū eſt. Uos feciſtis domū patris mei, domū negociationis ⁊ ſpelūcam latronum: q̇d diceṫ de eccleſie iam oblatorū venditorib⁹ vel emptoribus? Et ne quis inſan⁹ iam obijciat merito hoc dn̄m tam acerbe vindicaſſe, q̄ tūc illa in dei templo vendebanṫ: eccleſiaſtice ṽo res modo extra templū diſtrahunṫ: attende ſuperi⁹ Aug. non determinantē locū vēditionis vel emptionis prepoſitoꝝ, ſ; tm̄ indefinite[k] dicentē. Circuit aliquis emere colūbā: vnuſquiſq; prepoſitū ſuū laudat ꝙ vēdit: non adijciens in tēplo vel extra templū. Hec[l] circa venditores vel emptores rerū ſacrarum ſufficiant.

Item Alexan. ep̄s ſeru⁹ ſeruoꝝ dei Lucenſis eccl'ie clero ⁊ populo ſalutē perpetuā.

¶ Miniſtri ⁊ ſeruitores eccleſie abſq; vlla venalitate ab epiſcopis ordinentur.

Ex multis tēporib⁹ hoc deteſtabile malū in veſtra eccl'ia inoleuiſſe cognouim⁹, vt nulli vnq̄ clerico q̄uis religioſo, q̄uis ſcientia ⁊ moribus predito eccl'iaſticū bene-

niunt, magis peccant: q̄m in pluribus q̄ꝫ qui emunt et ſeruiūt: ⁊ ſm̄ hoc nō ſunt ꝯtraria que hic ſignanṫ.

a ¶ Procuratoris. Generaliter ſumiṫ hic nomē ꝓcuratoris: arg. ff. de procu. l. j.

b ¶ Prepoſitū. Sed quā differentiam facit inter iſta noia? Poteſt dici ꝙ nomen prepoſiti generale eſt, et ꝯtinet alia ſub ſe: arg. ex̄ de ṽbo. ſigni. q̄uis. Uel dic ꝙ prepoſit⁹ ⁊ econom⁹ noia diuerſa ſunt: ſed idē ſignificāt ſicut primas et p̄triarcha. xcix. diſt. cap. j. vel bene poſſunt eſſe in eadem eccleſia prepoſitus ⁊ economus. De vicedomino planū eſt q̄ ille eſt qui preeſt reb⁹ epiſcopi. lxxxix. diſtin. volumus. vicedomin⁹ in rebus epiſcopi: econom⁹ in reb⁹ canonicoꝝ. ſepe tamen vnum ponitur pro alio.

c ¶ Economum. Economus eſt cui res eccl'iaſtica gubernanda mandatur. C. de ſacroſā. eccle. iubemus.

d ¶ Aduocatū. ſ; q̇ preeſt tm̄ cauſis tractādis: qui al's dr̄ ſyndicus.

e ¶ Caſtaldum. ſ; qui habet curā externarū rerum: qui diciṫ al's maior domin⁹. lxxxix. diſt. volumus.

f ¶ Et iudicem. ſicut in eccl'ia Bonoñ. Sed nonne iſti tres poſſunt eſſe laici? ſic ſine dubio. Qualiter ergo in iſtis officijs que nihil ſpiritualitatis habent annexum, ſimonia committitur? Dicit Hug. ꝙ in omni adminiſtratione rei eccleſiaſtice cōmittitur ſimonia ſi ematur: ſicut notauit. s̄. eo. in princip. et hoc eſt ſimoniacum quia prohibitum: non ideo prohibitum, quia fuit ante ſimoniacum. Sed alij non ita late extendunt ſimoniam, inherentes conſuetudini generali. dicunt enim ꝙ tunc tantum eſt ſimonia in empta adminiſtratione: id eſt dignitate, ſi talis eſt que habeat aliquod ſpirituale annexum ſibi: al's non.

g ¶ In ſubiecto vero. Nonne etiam economus clericus debet eſſe? vtiq; : prout concilium Hiſpaleñ. interpretatur. xvj. q̄ōne. vij. in nona. Dic ergo ꝙ iſtud vero potius aduerſatur officio q̄ꝫ ordini, nam circa alia conſiſtit officium economi, ⁊ circa alia archipreſbyteri et alioꝝ hic ſequentium. Quidam aūt intelligunt hoc totum de clericis, in quibus dicunt ſimoniacū eſſe huiuſmodi officia emere: ⁊ quod dicit in ſubiecto ṽo ⁊c̄. ideo dicit, q̄ illi magis ſunt ſubiecti regule eccleſiaſtice q̄ꝫ iſti: l; omnes ſint clerici. nā du; illi verſantur circa exteriora negocia et adminiſtratiōes, iſti circa diuina officia: ⁊ ideo dicit mancipatum officio: ⁊ non dixit ordini. Ul' ideo dicit in ſubiecto ⁊c̄. vt noteṫ ꝙ iſti habent curā animarum annexam. et quod dicit de canonico vel monacho, non referas ad adminiſtrationē, ſed ad emptionem prebēde, vel ingreſſus monaſterij. Uel ideo dicit in ſubiecto regule: q̄ eos ligat illa ꝯſtitutio: Nemo militans ⁊c̄. ſuperior autē adminiſtratio circa temporalia: ⁊ eos nō ligat illa conſtitutio: Nemo militans deo.

h ¶ Archidiaconem. Hoc totum intellige de dignitatibus ipſis.

i ¶ Laudat. In eo ꝙ laudat, nō cōmittit ſimoniā: ſ; in eo ꝙ vendit. q̄ qd̄ commendandi cauſa dr̄, ꝓ non dicto habeṫ. ff. de dolo. qd̄ vēditor. ſed hoc verum eſt dū commendatio cōſiſtit i genere. Nā vbi deſcendit ad ſpecialia, teneretur ex eo ꝙ commēdando plus vendidit: niſi quod commendando dicit, ſit in euidenti. ff. de contrahen. emp. ea que.

k ¶ Indefinite. Nota ex indefinita colligi vniuerſalem: vt. s̄. q̄ōne. j. eos qui. ff. de aleato. l. j. §. quod autē. ex quo enim a canone nil excipitur, nec nos excipere debemus: vt. xxxj. q̄ōne. j. ꝙ ſi dormierit. ī. xij. q̄ōne. v. conſuluiſti. s̄. diſtin. xix. ſi romanorum. Argu. s̄. diſtin. lv. ſi euangelica. s̄. e. q. j. ſunt nonnulli. Argu. contra. ī. xxviij. q. j. idololatria.

l ¶ Hec circa. Hec particula de capitulo non eſt ⁊c̄.

Ex multis. ¶ Caſus. Alexander reprehendit Lucenſes, qui non niſi per pecuniam clericis q̄uis dignis, eccleſiaſtica beneficia conferebant. Quod

Margin notes: ſic ex̄ ꝫ pcu. peitio. Archi. prepoſitus et economus differunt. — Adde gloſ. et bar. i. l. j. §. ad nocatos. ff. ꝫ va. ⁊ extraord. cog. — Aro carthaginen. principatus. — Emere adminiſtratiōnez rei eccl'iaſtice ſimoniacū eſt. — Economus dz eē clericus. — xxj. q. iij. c. j. ⁊ ij. ad itē mo. ij. c. — Rei venalis cōmendatio an ſit licita. — Ul'is ex indefinita colligiṫ. — imo ē ar. ꝓ. ꝫ hoc no. ex̄ ꝫ cōiug. lepro. c. ij.

ficiū concederetur, niſi ei[a] qui ꝓphano pecunie munere illud emere ſtuduiſſet: fiebatq; eccleſia & res eius ita venalis, velut quedā terrena & vilis merx a negociatoribus ad vēdēdum expoſita: quod malū quā deteſtabile, quātū deo ſctiſq; ſuis ſit ꝯtrariū, & ſacri canones docēt, & fere oībus manifeſtū exiſtit. Iſta ſententia inuenit in ij. c. calcedonē.[b] ꝯcilij. ¶ Calcedonenſe nāq; cōciliū vnum ex principalibus[c], ſimili pena cōdēnat eos qui eccleſie beneficium interuentu pecunie acquirūt: & eos qui ſacram manus impoſitionē (per quā ſpiritusſanctus confertur) mercari dignoſcunt. vtroſq; enim authoritate inexpugnabili[d], illos[e] a bñficio, iſtos[f] a ſacro ordine iubet expelli. vnde humani generis redēptor oēs emētes & vendentes de tēplo eijciēs, cathedras vendentiū columbas euertit: nūmulariorū effudit es, ꝑcepti ſui authoritate denūciās et dicēs: Nolite facere domū patris mei domū negociationis. Illud quoq; in eodem facto ſolicite ꝯſiderate, quod per totum textum ſancti euāgelij nuſq; reperit dominū tanta ſeueritate, tam diſtricta cenſura iuſtitie peccātes corripuiſſe: cum nō ſolum eloquio increpās, verūetiam facto flagello de funiculis verberans oēs eliminauit de tēplo: aperte demōſtrans quod tales negociatores nō ſicut ceteri peccatores ſūt corripiēdi[g], ſed a templo dei id eſt a ſācta eccleſia[h] lōgius ſunt proijciendi. Nā ſicut per colūbarū venditores illi denotātur qui ſacram manus impoſitionē vēdere conātur: ſic per nūmularios eccleſiaſtici beneficij venditores deſignant: qui domū dei (teſte euangelio) ſpeluncā latronū efficiunt. Quapropter ego Alexāder ſancte romane eccleſie & apoſtolice ſedis epiſcopus (immo miniſter indignus) tot & tanta mala in multis eccleſijs, & maxime ī lucēſi ecclia, ex iniqua cōcupiſcentia fieri cōſpiciēs: ne ſanguis[i] iniquorū a diſtricto iudice de manu[k] noſtra requirat, illa extirpare & penitus eradicare decreuimus. Conſtituimus itaq; et preſenti decreto firmamus (ſicut olī nr̄i predeceſſores feciſſe noſcūtur) vt nullus deinceps epiſcoporum beneficiū eccleſie (quod quidā canoniā vel prebendam ſeu etiam ordines vocant) pro aliquo precio vel munere clericis audeat vnq̄ cōferre[l]: ſed oēs miniſtros et ſeruitores ecclie gratis et abſq; vlla venalitate in ſancta ecclia ſtudeāt ordinare. Nec eligant in domo dñi qui maiores ſacculos pecunie cōferant, ſed eos qui moribus & diſciplina atq; ſciētia diuites pro officio ſuo ipſā valeāt ſuſtentare eccleſiam. Conſtituimus & eodē modo firmamus vt nullus cuiuſcunq; gradus clericus pro eccleſie beneficio aliquid audeat cōferre aut fabrice eccleſiarū, vel donarijs eccleſiarū, ſeu etiā quod pauperibus ſit tribuendum: quia (teſte ſcriptura[m]) qui aliquid male accipit vt bene diſpēſet: potius grauat quā iuuetur. Quod ſi aliquis diuinorū preceptorū et animarum ſalutis immemor, prefatum beneficium eccleſie iniqua cupiditate ductus vēdere vel emere temerario auſu preſumpſerit: ſicut in calcedonenſi[n] concilio diffinitū eſt, gradus ſui periculo eū ſubiacere decernimus: nec miniſtrare poſſit[o] ecclie quā pecunia

alexander deteſtatur: & authoritate calcedonen. cōcilij oſtendit eos deponendos: et authoritate chriſti eos de eccleſia deijciēdos. & ne tantum malū de manibus alexādri requiratur: ſtatuit & decreuit ne decetero aliquis pro eccleſiaſtico beneficio conferendo pecuniā ſumat: nec aliqs pro eo habēdo cōferat: & qui contra hoc fecerit, deponat, & eccleſia priuet: et niſi reſipuerit, anathematizetur.

a ¶ Niſi ei. Simile habes. xxxij. di. interdixit.

b ¶ Calcedonenſis. ſ. e. q. j. ſi quis epiſcopus.

c ¶ Ex principalibus. Papa tamē bene poteſt diſpēſare contra ſi non ſit i articlis fidei. xv. diſti. ſicut ſancti. vel de vniuerſali ſtatu eccleſie: vt no. xxv. queſtione. j. cap. ſunt quidā. ſ. diſtin. xvj. ſancta.

Papa ñ diſpēſat in duob9 caſib9.

Mat. xxj.

d ¶ Inexpugnabili. quātum ad ordines retinendos.

Eſaie lvj. c.

e ¶ Illos. ſ. emētes eccleſiaſticum beneficium.

f ¶ Iſtos. ſ. emētes ſacrā manus impoſitionem.

g ¶ Corripiendi. Ar. ſimoniacos ſine precedenti admonitione eſſe puniendos: quod h. non concedit: quia ſecundū eum etiā in accuſatione neceſſaria eſt admonitio ꝓpter euangeliū. ij. q. j. ſi peccauerit. Itē vt volēs accuſare ſi defecerit, ſubeat penam quam conuictus aduerſarius ſubiret. Itē vt aduerſarius nō grauetur in expēſis: et vt diſciplina eccleſie non deſeratur. xxiij. q. v. excōicatorum. Arg. cōtra h. extra de ſimo. licet hely. Joan. Quicquid dicit h. illi decre. licet, ſtabitur, B.

Accuſationē admonitio dz precedere. Ar. e. cā. qſt. vij. accuſatio ī fi. vbi de hoc. & ꝯ hoc no. j. q. vij. requirit. Archid.

h ¶ A ſancta eccleſia. i. a cōſortio fidelium per anathema: nam ipſi fideles ſunt domus dei: vt. j. de pe. diſ. iiij. in domo. nam alr's ipſo iure ſunt ſuſpēſi: vt no. ſ. e. q. j. reperiūtur.

Fideles ſūt domus dei.

i ¶ Sanguis. i. vindicta vel perditio, vel peccatū. j. ix. q. iij. epo.

k ¶ De manu. nota prelatum ex negligētia ſua teneri. lxxxj. diſ. dictū.

Prelatus ex negligētia ſua tenet.

l ¶ Cōferre. Iſti volebāt facē fraudem legi: quia nec etiam tali pretextu debet quis aliquid accipere vel dare. ex de vſur. ca. ſuper eo. & hoc eſt fraudulentum munus: vt. ſ. q. j. ſi quis neq;. Arg. contra. ſ. e. q. j. iudices.

m ¶ Scripture. ſ. ea. q. j. nō eſt putanda. xiiij. queſt. v. forte.

n ¶ In calcedonenſi. ſ. e. q. j. ſi qs epiſcopus.

o ¶ Poſſit. Arg. cum ſimoniaco nō poſſe diſpenſari in ordine vel beneficio ſimoniace acqſito. arg. j. e. q. vij. requiritis. ſ. e. q. j. ſi quis neq;. Joā. tamen cum eo qui ſciēter cōmittit ſimoniam, ſol9 papa diſpenſat. xxv. q. j. §. his ita. ver. ſic & ſumme. ſed ſi eo ignorāte ſimonia cōmiſſa ſit, vel ſi tm̄ in animo eps diſpēſat: vt extra de ſi. de regularibus. & cap. ex inſinuatione. & ca. fi. immo cū ſolo animo committitur ſimonia: ſola penitentia ſufficit. extra de ſi. c. fi. & ita

Diſpēſare cū ſimoniaco qs poteſt.

dixit T.ſuper decre.de ſimo.nobis.Joan. Uel ſic. In prelatione non poteſt epiſcopus diſpenſare/nec in ordine per ſimoniam acquiſito: ſed in beneficio ſic/ f vt innuit illa decre.nobis.B.

larium accipere. f ff.locati.qui operas.Argu.contra. C.de ſuffrag.l.vna. Salarium autem non debet excedere ſummam centum aureorum.ff.de var.ꝛ extraor. cog.l.j.§.ſi cui cautum eſt.

c ¶ Debitam. Id eſt quam iure tenentur ſoluere: ſcʒ cum quis aduocato dat pecuniaʒ vt ipſuʒ defendat. ſic vacat illa gloſ. Uidetur ergo.

V Endentes. ¶ Caſus. Auguſtinus tripliciter exponit euangelii verba vbi dicitur ꝙ chriſt⁹ eiecit de templo vendentes ꝛ emētes. Et dicit primo ꝙ emētes et vendentes intelliguntur qui emūt vel vendunt ſpiritualia. Secundo qui contra iuſtitiam vendunt quod de iure facere tenētur. Tertio qui quod debent proximo/ perſoluere nolunt gratis.

venalē fieri concupiuit: et inſuper terribilis anathematis mucrone pfoſſus (niſi reſipuerit) ab eccl'ia dei quā leſit, modis omnibus abſcindatur.

Item Grego.homil.xiij.

¶ Qui dona dei vendūt vel emūt, pariter a deo dānant.

V Endētes ꝛ emētes de tēplo eliminauit chriſtus: qr vel eos qui pro munere impoſitionem manuū tribuunt, vel eos qui donuʒ dei emere nitunt, damnat. Item in templo vendētes ſunt qui hoc qđ iure cōpetit[a] quibuſdam, ad premium largiūtur. Juſtitiā[b] eñ vendere eſt hāc p premij acceptione ſeruare. Emētes vero in templo ſunt qui dum hoc quod iuſtum eſt proximo perſoluere nolunt, dūqꝫ rem iure debitam[c] facere contemnūt: dato patronis precio emitur peccatum.

Item Beda.

¶ Qui gratiā quā a deo accipiunt nō gratis exercent: venditores columbarum ſunt.

N On ſolum venditores ſunt columbarū, et domum dei faciunt domū negociationis qui ſacros ordines largiendo preciū pecunie vel laudis vel etiā honoris inquirunt: verum hi quoqꝫ qui gradum vel gratiā[d] in eccl'ia ſpiritualem quam dño[e] largiente perceperūt: nō ſimplici intentione, ſed cuiuſlibet humane cauſa retributionis[f] exercent, ꝯtra illud Petri apoſtoli: Qui loquitur, quaſi ſermones dei[g]: qui miniſtrat[h], tanqꝫ ex virtute quam adminiſtrat deus: vt in omnibus honorificetur deus. Quicunqꝫ ergo tales ſunt: ſi nolunt veniente domino de eccleſia auferri, auferant iſta de actibus ſuis ne faciant domū dei domum negociationis.

Item ex ep'la Urba.pape.

¶ Que ex cōſecratione proueniunt: in ſuū ius vi vel munere nemo conuertat.

R Es eccleſie q̄ ex conſecratione prouenīūt: in ſuū ius vel vi vel aliquo munere aliquem[i] cōuertere non debere docēs ſctūs Urban⁹[k] ait. Quiſqꝫ res eccl'iaſticas (que dona dei ſunt, qm̄ a deo fidelibus, ꝛ a fidelib⁹ deo donantur: que ab eodem gratis accipiuntur, ꝛ ideo gratis dari debent) propter ſua lucra vendit vel emit: cum eodem Simone donum dei pecunia poſſideri exiſtimat.

Item Gregorius.vij.

¶ Simoniacus eſt epūs q̄ decimas et oblationes laicis nō clericis diſtribuit.

a ¶ Cōpe tit. Argum. ꝙ in tranſactione illicite pecunia interuenit: cum remittit alicui quod de iure erat illi remittendum.

b ¶ Juſtitiā. Argumen. ꝙ ſententia etiam iuſta ſi per pecuniam data fuerit/nullius momenti ſit, et ſimoniam committit: vt.xliij.qōe.v. non ſane.xj.q.iij. qui recte. l ſed quando premiſit expoſitionem de ſimoniacis, videtur ꝙ in his duob⁹ modis nō ſit ſimonia: qđ verum eſt: al's tamen graue peccatum cōmittitur: et ſententia non valet.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.venales.C.de pe.iudi.qui ma.iudic.l.j. Dicūt tamen quidam ꝙ ſi cauſa eſt eccleſiaſtica, qui iuſtitiam emit, ſimoniam committit, niſi in matrimonio, ſ.e.qōe.j.quicquid inuiſibilis.

c ¶ Debitam. Uidetur ergo ꝙ Theologi ꝛ Decretiſte non poſſunt aliquid percipere ex eo ꝙ docent. nam ad hoc tenentur: vt.xliij.diſtinct.epheſijs.xvj.qōne.j. reuertimini. Argumē.contra.xxviij.qōne.j.iam nunc, xij.qōne.ij.charitatem. Sed dic accipi poſſe licite: f vt ſ.ea.qōne.j.qui ſtudet.ſuper verb.ſanitatis. Sed pone promiſſionem factam: quando tenetur ſibi ſoluere? Dico ꝙ in principio anni: argu.C.de profeſſ.l.medicos.libro.x. Item aduocatus in principio debet ſa-

N On ſolum. ¶ Caſ⁹. Nō dicuntur tantum ſimoniaci qui ordines vel beneficia eccl'iaſtica precio largiūtur: ſed etiam hi qui officium ſue dignitatis, ſcientie, vel alterius doni nolūt exercere niſi cauſa retributiōis humane: quia faciūt contra authoritatem ap'li dicentis. Qui loquitur ꝛc̄. Sequens ca.patʒ: in quo dicitur ꝙ q̄ res que intuitu cōſecrationis eccleſie prouenīūt illicite alienat, ſimoniam cōmittit.

d ¶ Uel gratiā. alicuius ſcientie, vel alterius doni.

e ¶ Domino largiente.j.xvj.q.j.reuertimini.

f ¶ Retributionis. Cum eñ ſint literati, ꝛ alijs donis prediti, nolūt niſi intuitu humane retributionis hec exercere in eccleſia: vt.ſ.e.q.ij. ꝙꝫ pio. et extra de magiſtris.capi.j.ij.et.iij. nam dicit etiam lex ꝙ ciuilis iuris ſapientia nō ſit precio nummario dehoneſtā da ꝛc̄.ff.de vari.ꝛ extraordi.cog.l.j.§.j. dicit tamen lex ꝙ tutor pro facultate pupilli debet magiſtro dare.ff.de admi.tut.l.cum plures.§.ſi tutor.

g ¶ Dei. Id eſt deo attribuit/non ſibi.

h ¶ Qui miniſtrat.i.loqui ꝛ mininiſtrare debet.

i R Es eccleſie ꝛc̄. ¶ Aliquem. Et ita videtur ꝙ ſimoniacus ſit violentus raptor vel detentor: ſicut alias dicitur committere ſacrilegium qui res eccleſie promiſſas non dat. Argumen.xvij.queſtio.iiij. capitulo.ij.

k ¶ Urbanus. hic vnus Urbanus de alio facit mentionem: ꝛ ita fuerunt duo.lxxxj.diſt.ſi qui ſunt.

f dicūt quidā ꝙ cum ſimoniaci qui adepti ſunt bñficiū p ſimoniam in nullo caſu poteſt epūs diſpēſare, arg.ex. e.nobiſ. Archi.

Sniā p pecuniā data eſt nulla.

l Ubi d hoc.de pena in dic' corrupti no.ij.q.vj.§.h° etiam.

l de h° ... xvij. ... Archi.

f Niſi ad-uocat⁹ fiſci: q̄ dʒ i medio accipe. C. de aduo ca.di. iud.l.p hanc. Archi.

Laus ciuilis ſapientie.

l Et ſic tāqꝫ violent⁹ tenet de vi. ꝛ verū eſt ꝙ violentiā committit: q̄a non gratis accipit: et q̄ dāmō ab inuito extorquet. Jo. de fan.

PEruenit. ¶ Caſus. Inter maximos hereticos debet computari qui laicis extraneis ſeruientibus vel cõſanguineis ⁊ nõ ſacerdotibus decimas ⁊ oblationes concedit: ⁊ qui dant ⁊ qui recipiũt, eterno incendio puniunt: quod h. videtur intelligere de iure ſpirituali: ſed Bñ. intelligit etiam de temporali fructu.

SI qs prebẽdas. ¶ Caſus. Qui beneficiũ vel dignitatem vel ſacrm̃ ab eccl'ia p pecuniã acquirit: acquiſito careat: ⁊ emptor et venditor et interuentor nota infamie percellant. Unde ſtatuitur vt nec pro paſtu nec ſub obtentu alicuius cõſuetudinis aliqd exigat.

PEruenit[a] ad nos fama ſiniſtra[b], q̃ qdã epõꝝ nõ ſacerdotibus pprie dioceſis decimas atq; xp̃ianoꝝ oblationes[c] cõferãt: ſed potius laicalibus[d] pſonis, militũ vcȝ ſiue ſeruitorũ, vel (quod grauius[e] eſt) cõſanguineis. vnde ſi quis ammodo ep̃s inuẽtus fuerit huius diuini precepti tranſgreſſor, inter maximos hereticos et antichriſtos non minimus habeatur: ſicut Nicena ſynodus de ſimoniacis cenſuit: ⁊ q̃ dat ep̃s, ⁊ qui recipiũt ab eo laici, ſiue precio ſiue beneficio: eterni incendij ignibus deputentur.

Item Paſchalis. ij.

¶ Spiritũ ſanctũ vendit qui decimas pro pecunia tribuit.

ALtare[f] et decimas[g] p pecuniaȝ dare, et ſpm̃ ſanctũ vẽdere, ſimoniacã hereſim eſſe nullus fideliũ ignorat. Item Innocentius. ij.

¶ Careat honore male acqſito qui eccl'iaſtica bñficia pro pecunia inuenire tentauerit.

SI qs p̃bẽdas[h] vel prioratũ ſeu decanatũ aut honorẽ vel pmotionẽ aliquã eccl'iaſticã, ſeu qdlibet ſacrm̃[i] eccleſiaſticũ, vtputa chriſma vel oleum ſanctũ, ⁊ conſecrationes[k] altariũ vel eccleſiarũ interueniente[l] execrabili ardore auaritie per pecuniã acquiſiuit, honore male acquiſito careat: ⁊ emptor atq; vẽditor ⁊ interuẽtor nota infamie pcellãtur[m]: ⁊ nec p paſtu, nec ſub obtentu alicui' cõſuetudinis[n] ante vel poſt aliquid exigatur, vel ip̃e dare preſumat: qm̃ ſimoniacum eſt: ſed libere abſq; diminutiõe[o] aliqua collata ſibi dignitate atq; beneficio perfruat. ¶ De ſecunda et tertia queſtione quid ſacri canones diffiniant, authoritatibus hincinde in medium deductis patefactum eſt.

¶ Queſtio. iiij.

NUnc ergo d' qrta' qſtione eſt ptractãdũ, qua queritur an paternũ crimẽ huic imputet qd eo ignorante cõſtat in eccl'ie.

a ¶ Peruenit. j. xvj. q. vij. puenit.
b ¶ Siniſtra. nota de ep̃is qui oĩa agunt ſiniſtre: vt xxxv. diſt. eccl'ie.
c ¶ Oblationes. x. qõne. j. quia ſacerdotes.
d ¶ Laicalibus. Quod fieri nõ debet: vt ex̃ de deci. prohibemus. Unde nota q̃ fructus bene poſſunt dari laico ex cauſa: ſed ius decimale neq̃q̃. nam aliud eſt ius: aliud eſt ipſa res: ſicut dicit iuriſperitus q̃ cũ dicimus vitulũ eſſe fructũ vacce: non ius, ſed corpus demõſtramus. ff. de euic. vacce. poſſũt ergo dari decime id eſt res ipſe i feudum: ſed tamẽ nõ tranſibit ad heredes. ex̃ de deci. ad hoc. vnde forte ſꝫ q̃ feudũ pprie accipit, non poſſunt dari in feuduȝ. ex̃ de deci. quãuis. † De hoc dixi. xvj. q. j. ca. vlti. Et nota q̃ ſi dantur decime laicis, ⁊ aliqua creſcant noualia, nõ accreſcũt eis decime noualiũ, ſed eccleſijs. ex̃ de deci. ca. tua. Et dicit Inno. q̃ in his reſtringenda eſt poteſtas, non prorroganda. ex̃ de deci. ca. tua nobis.

Decia nãqd pt dari laico.

† Ubi d' hoc. et xvj. qõ. iij. §. ſic etiã ibi videas

e ¶ Grauius. No. q̃ min' pctm̃ pp̃ter adiunctũ grauius punit. min' em̃ pctm̃ eſt dare cõſanguineo q̃ extraneo. lxxxvj. diſt. nõ ſatis. hec eſt ordinata charitas: ſed qr puidendo cõſanguineis enormiter ledunt eccleſias, idcirco dicit q̃ peius eſt dare cõſanguineis. i. inde grauiorem leſionẽ ſentit eccl'ia. ſi. j. xxxiij. q. ij. latorem. Uel dic grauí'. i. cõmunius. xxxij. q. vij. quid in oĩbus. nã ceci ſunt ep̃i circa nepotes. viij. qõ. ij. dilectiſſimi. vñ tantus impet' in eos oĩa fundẽdi fuit reſtringendus, vt dicit lex, in alio caſu. ff. ad leg. iul. de adul. nec in ea.

f ALtare. i. que in altari offeruntur: vel in adminiſtratione altaris: vel in eccleſia.

g ¶ Et decimas. tñ ſi ep̃s ab aliq̃ milite redimeret decimas, nõ eſt ſimoniacũ: ſed rei eccleſiaſtice liberatio. ſed ſi emeret a laicis cum aliter nollent tribuere, ſimoniacum eſſet.

h ¶ Prebendas. vel bñdictiões nubentiũ vel ſepulturas. ex̃ de ſimo. cũ in eccleſie.
i ¶ Sacrm̃. in q̃ cõfert gr̃a: al'r ſumi põt pecunia. xxxij. q. ij. honorãtur. M. tñ cõtrariũ dicit: arg. ex̃ de offi. dele. cauſaȝ. ex̃ de ſpõſa duo. duob'.
k ¶ Et conſecrationes. Sed nunquid cõſecratio altaris eſt ſacrm̃? Sic large ſũptuȝ, cum ſit ſacre rei ſignum: vt hic, ⁊ ex̃ de ſimo. cũ ſit romana. argu. xxiij. q. j. §. ſed illud.

Conſecratio altaris ẽ ſacrm̃.

l ¶ Interueniẽte. Militiã ſecularē bene põt quis emere. † ff. de act. empt. creditor §. inter venditorẽ. et §. ſed qd ante.

† de j. e. qõ. vj. c. vj.

m ¶ Percellant. ſcilȝ in perpetuũ. j. e. qõ. iij. ſi quis. et capit. ſaluator. j. e. qõne. j. ſi quis epiſcopus.
n ¶ Cõſuetudinis. arg. conſuetudinẽ longã non facere ad licẽtiã vel excuſationẽ ſimonie. ex̃ de ſimo. cũ in eccl'ie. Arg. cõtra in aut. de ſanc. epiſ. §. pro cõſuetudinibus. colla. ix. ix. q. iij. cõqueſt'. j. c. diſt. ca. nouit. j. e. q. j. reperiuntur. j. diſt. iiij. deniq;. Arg. cõtra. j. xxxij. q. iiij. obijciunt. cõtra. j. diſtic. xiij. ſi cõſuetudinẽ. j. viij. q. ij. queſta eſt. Io. Hodie pretextu cõſuetudinis nihil peti põt nec ante nec poſt: vt ex̃ de ſimo. iacob'. B. niſi hoc reperiat a iure permiſſum: vt no. j. q. ij. placuit.

Cõſuetudo nõ excuſat ſimoniam.

o ¶ Diminutione. Niſi cuȝ ex cauſa detinet fructus ep̃s: vt ex̃ vt eccl'iaſtica bñfi. ſine dimi. vt noſtrum. Et ita ſi dignitas deferat alicui diminuta, in ſolidũ poteſt eam petere: arg. extra de inſti. cum veniſſent.

NUnc ergo. ¶ Hec queſtio diuidit in quatuor partes. Et querit hic vtrũ teneatur filius p paterno crimine: ⁊ in hac prima pte qõnis probat p. x. authori. q̃ nõ tenetur. Scd̃a ibi: Sed obijcitur. Tertia ibi: His itaq;. Quarta ibi: Notandum. Io. de fan.

¶ Caſus. Hic intitulat. iiij. q. qua queritur an quis reus ſit criminis qd eo ignorante pater admiſit: ⁊ q̃ ignorãtia eum excuſet, multoꝝ authoritatibus probatur.

p ¶ De quarta. Ad intelligentiã hui' queſtionis no. triplex.

Pena ẽ triplex.